

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/71/2018
Identifikačné číslo spisu: 1110234256
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1110234256.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. K., bývajúcej v Z. a 2/ R. O., bývajúceho v Z., oboch zastúpených JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova č. 20, proti žalovanému Národnému ústavu srdcových a cievnych chorôb, a.s., so sídlom v Bratislave, Pod Krásnou hôrkou č. 1, IČO: 35 971 126, zastúpenému JUDr. Martou Srncovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Seberíniho č. 9, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16 C 142/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. marca 2017 sp. zn. 10 Co 68/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali voči žalovanému zaplattenia náhrady nemajetkovej ujmy, a to žalobkyni 1/ sumu 33 000 € a žalobcovi 2/ sumu 20 000 €, titulom ochrany osobnosti a v dôsledku nesprávneho postupu žalovaného pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nebohej B. K., matky žalobkyne 1/ a sestry žalobcu 2/, ktorá zomrela P..

2. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2015 č. k. 16 C 142/2010-559 žalobu v celom rozsahu zamietol. Žalobcom uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov právneho zastúpenia k rukám jeho právnej zástupkyne spolu vo výške 1 350,94 € a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom náhradu trov právneho zastúpenia k rukám ich právnej zástupkyne spolu vo výške 722,08 €, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia v konaní nepreukázali, že konaním žalovaného došlo k zásahu do ich práva na ochranu osobnosti. Poznamenal, že v konaní nebola bez akejkoľvek pochybnosti preukázaná žalobcami tvrdená skutočnosť, že v dôsledku konania žalovaného či jeho opomenutia pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pacientky, matky žalobkyne 1/ a sestry žalobcu 2/, došlo k jej smrti. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zo strany pracovníkov žalovaného, a to ošetrojúceho personálu pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti o pacientku došlo k určitým pochybeniam, tak ako to vyplýva zo žalobcami predloženého znaleckého posudku č. 52/2008 z 25. novembra 2008 vypracovaného Doc. MUDr. Vladimírom Černým, Ph.D.,

FCCM a zo znaleckého posudku znaleckej organizácie forensic.sk Inštitút forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 06/2012 z 5. januára 2012. Poznamenal, že z oboch znaleckých posudkov však zároveň vyplýva, že nie je možné stanoviť jednoznačne príčinu smrti menovanej a nie je možné určiť, či znalcami uvedené pochybenia boli príčinou smrti menovanej pacientky. V oboch znaleckých posudkoch je uvedené, že príčinu zhoršenia zdravotného stavu nemožno jednoznačne a vyčerpávajúco stanoviť, pretože nebola vykonaná pitva a tiež, že vzťah medzi poskytnutou starostlivosťou a úmrtím pacientky nie je možné vylúčiť, ale v dôsledku absencie pitevného nálezu nie je možné ani kvantifikovať mieru pravdepodobnosti. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobcami namietané porušenia postupov zamestnancami žalovaného pri poskytovaní liečby pacientke nemožno bez ďalšieho vyhodnotiť ako príčinu úmrtia pacientky a teda ako protiprávne konanie, v dôsledku ktorého došlo k jej úmrtiu. Uzavrel, že pitva, po vykonaní ktorej by bolo možné stanoviť príčinu smrti pacientky nebola vykonaná na žiadosť žalobkyne 1/ a to i napriek odporúčeniu pracovníkov žalovaného. Nesprávne vedenie zdravotnej dokumentácie pacientky zo strany žalovaného síce vykazuje administratívne nedostatky, ktoré však nie sú v priamej príčinnej súvislosti s jej úmrtím. Súd prvej inštancie na základe uvedeného konštatoval, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno v tom smere, že by preukázali, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému zásahu, ktorý priviedol u žalobcov ujmu na právach chránených ustanovením § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. V konaní nebolo preukázané, že konaním žalovaného došlo k poškodeniu v súčasnosti už nebohej B. K.. Žalobcami označené konanie pracovníkov žalovaného podľa názoru súdu prvej inštancie nemožno považovať za konanie objektívne spôsobilé privodiť bez ďalšieho smrť B. K., keď v konaní nebolo preukázané, že úmrtie ich blízkej osoby bolo spôsobené výlučne protiprávnym zásahom pracovníkov žalovaného počas ústavnej starostlivosti o menovanú, teda, že jej úmrtie spôsobil žalovaný. Súd prvej inštancie preto uzavrel, že nakoľko v konaní nebolo preukázané, že zo strany žalovaného došlo k neoprávnenému (protiprávnemu zásahu) do práva žalobcov na rodinný a súkromný život, nakoľko nebolo preukázané, že zavineným konaním žalovaného došlo k úmrtiu rodinného príslušníka žalobcov, a teda nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi zásahom a jeho neoprávnenosťou a vznikom nemajetkovej ujmy, žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. marca 2017 sp. zn. 10 Co 68/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v danom prípade riadne zistil skutkový stav a na jeho základe dospel k správnym skutkovým a právnym zisteniam. Poznamenal, že sa stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi tvrdeným protiprávnym konaním žalovaného a vznikom ujmy žalobcom na ich súkromnom a rodinnom živote, nakoľko napriek tomu, že v konaní nebolo sporným, že ošetrojúci personál žalovaného pochybil pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti pacientke, matke žalobkyne 1/ a sestre žalobcu 2/, keď zo záverov znaleckého posudku č. 52/2008 vypracovaného znalcom Doc. MUDr. Vladimírom Černým, PhD., FCCM (predloženého žalobcami) vyplýva, že vzťah medzi poskytnutou starostlivosťou a úmrtím pacientky sa vylúčiť nedá, avšak vzhľadom na absenciu pitevného nálezu nie je možné príčinu zhoršenia jej zdravotného stavu jednoznačne a vyčerpávajúco stanoviť a nevykonanie pitvy zároveň znemožňuje kvantifikovať mieru pravdepodobnosti medzi poskytovaním zdravotnej starostlivosti a úmrtím a zo znaleckého posudku č. 6/2012 vypracovaného znaleckou organizáciou forensic.sk (vypracovaného v rámci trestného konania vo veci trestného stíhania pracovníkov žalovaného pre prečin usmrtenia, keďže svojím konaním mali spôsobiť smrť B. K. porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z ich zamestnania, ktoré bolo zastavené z dôvodu premlčania) je zrejmé, že príčinu smrti B. K. nebolo možné jednoznačne stanoviť, keďže nebola nariadená pitva, ktorá ani z medicínskeho hľadiska nevyhnutná nebola s tým, že z priebehu klinického ochorenia a dostupných zdravotných záznamov (najmä vývoja zmien na EKG) je možné opodstatnene predpokladať, že príčinou zhoršenia zdravotného stavu bola komplikácia základného ochorenia, t. j. infarktu srdcového svalu, prípadne reinfarkt. Odvolací súd sa nestotožnil s odvolacou argumentáciou žalobcov, resp. v priebehu celého prvoinštančného konania, že žalovaný spôsobil smrť im blízkej osoby tým, že jej neposkytol riadnu zdravotnú starostlivosť vyplývajúcu mu zo zákona a nevykonával dostupné liečebné postupy smerujúce k záchrane jej života, keď predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je bezpečné preukázanie, že došlo k protiprávnemu zásahu do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby, konkrétne do práva na súkromie a rodinný život, avšak v danom spore nebolo

preukázané, že k smrti pacientky došlo porušením právnej povinnosti žalovaného, pretože bez vykonania pitvy, ktorú odmietla žalobkyňa 1/ sa nedala jednoznačne určiť príčina jej smrti, tzn. nebolo možné zistiť, či konanie zamestnancov žalovaného bolo spôsobilé prívodiť pacientke smrť, pričom bolo potrebné prihliadnuť aj na to, že uvedená pacientka mala pred hospitalizáciou u žalovaného dlhodobé zdravotné problémy (vysoký krvný tlak, srdcovo - cievne ochorenie). Odvolací súd uzavrel, že žalovaný nezasiahol protiprávne do súkromného a rodinného života žalobcov napriek tomu, že smrťou im blízkej osoby došlo k nenávratnej deštrukcii ich vzájomných väzieb, avšak v prípade úmrtia takejto osoby dochádza vždy k zásahu do súkromného a rodinného života. Odvolací súd poukázal na to, že smrťou matky žalobkyne 1/ a sestry žalobcu 2/ došlo síce k narušeniu celistvosti ich rodiny, avšak na druhej strane nepreukázali, že jej smrťou došlo k takej závažnej ujme, ktorá by odôvodňovala priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Zároveň uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ s nebohou v spoločnej domácnosti nežili, neboli na ňu odkázaní výživou s tým, že ani tvrdenie žalobkyne 1/, že smrťou matky sa jej zásadne zmenil súkromný a rodinný život, ktorý už nebude mať takú podobu, ako pred jej úmrtím a žalobcu 2/, že mal so sestrou veľmi intenzívny citový vzťah, pomáhali si a podporovali sa, nie sú relevantné na preukázanie mimoriadnosti zásahu do ich osobnostných práv. Odvolací súd preto v zmysle § 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnili s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky spočívajúcej v spôsobilosti dôkazného prostriedku - verejnej listiny, preukázať obsah toho, čo táto verejná listina potvrdzuje (za predpokladu, že nie je preukázaný opak). Nesprávnosť právneho posúdenia tejto otázky odvolacím súdom tak podľa názoru dovolateľov spočíva v tom, že tento súd skutočnosť, ktorú verejná listina potvrdzovala, považoval v konaní za nepreukázanú bez toho, aby v konaní bol preukázaný opak. Touto skutočnosťou je príčina smrti nebohej, o ktorej odvolací súd uzavrel, že sa nedala jednoznačne určiť v dôsledku absencie pitvy, ktorej vykonanie odmietla žalobkyňa 1/. Uviedli, že už v odvolaní poukázali na to, že súčasťou príloh k žalobe je pod poradovým č. 68 list o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí, pričom túto listinu predložili spolu s návrhom na začatie konania a navrhli ňou vykonať dokazovanie. Niet teda pochyb, že dôkaz touto listinou vykonaný bol. Uzavreli, že list o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí vyhotovené je listinou, ktorá preukazuje smrť pacientky, jej čas a jej príčinu. Príčinu smrti pacientky tak bolo možné spochybníť len dôkazom opaku. Pokiaľ takýto dôkaz nebol v konaní vykonaný ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a ani ustanovenia Civilného sporového poriadku neumožňovali súdom dospieť k záveru, podľa ktorého nie je možné bez ďalšieho zistiť príčinu smrti pacientky. Takýto postup odvolacieho súdu, spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení obsahu verejnej listiny ako takého, pri ktorom nie je obmedzená jeho voľnosť v hodnotení dôkazov, je v rozpore s ustálenou súdnou praxou dovolacieho súdu. Za nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu považovali aj posúdenie ich nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich práva na vedenie súkromného a rodinného života ako neopodstatneného, keďže odvolací súd uzavrel, že nepreukázali, že by smrťou nebohej došlo k takej závažnej ujme, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Poznamenali, že názor odvolacieho súdu spočívajúci v tom, že smrť blízkej osoby, u ktorej nebolo preukázané, že by s ňou dovolatelia nemali taký intenzívny citový vzťah ako to vyplynulo z ich výpovedí, nie je takým mimoriadnym zásahom do osobnostných práv, ktorý by si vyžadoval náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je nesprávny a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedli, že sú toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva aj na nesprávnom posúdení otázky, či sú to oni, ako žalobcovia uplatňujúci právo na ochranu svojich osobnostných práv, ktorí sú povinní v konaní preukázať, že bez protiprávneho konania žalovaného by k zásahu do ich osobnostných práv nedošlo, teda že v prípade ak by zdravotná starostlivosť bola nebohej poskytovaná správne, táto by nezomrela. Za podstatné považovali zdôrazniť, že odvolací súd výslovne konštatoval, že v konaní nebolo sporným, že ošetrojúci personál žalovaného pochybil pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Za otázku, ktorá v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu nebola riešená, považovali otázku, či zodpovednosť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti je zodpovednosťou podľa § 420 Občianskeho zákonníka, alebo zodpovednosťou za prevádzkovú činnosť podľa § 420a Občianskeho zákonníka. Pre

posúdenie právnej otázky, podstatnej v predmetnej veci, je však podľa názoru dovolateľov podstatné, ktorú stranu v konaní zaťažuje dôkazné bremeno v situácii, kedy je nesporné, že k porušeniu právnej povinnosti na strane poskytovateľa zdravotnej starostlivosti došlo, a povaha tohto pochybenia má jednoznačný vzťah k otázke podstatnej pre diagnostikovanie pacienta, posúdenie jeho zdravotného stavu a poskytnutie správnej a účinnej liečby. Navrhli, aby dovolací súd zmenil rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu tak, že ich žalobe vyhovie v celom rozsahu a prizná im právo na náhradu trov celého konania.

5. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedol, že dovolaním napadnuté rozhodnutia súdov nižších inštancií považuje z hľadiska právneho posúdenia skutkových okolností zistených súdom prvej inštancie za úplné a vyvedené právne závery za správne, v súlade s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa k predmetu prejednávanej veci. Poznamenal, že pitva predstavuje neopakovateľný a nenahraditeľný výkon, ktorý má svoj medicínsky a právny význam. Medicínsky aspekt pitvy sa zameriava na zistenie príčiny smrti, overenie diagnózy stanovenej prehládajúcim lekárom, resp. ošetrojúcim lekárom, zistenie nových neznámych nálezov v tele, objasnené okolnosti smrti a mechanizmu smrti z medicínskeho hľadiska. Právnym aspektom pitvy je potvrdenie alebo vylúčenie zavinenia druhou osobou, zodpovedanie otázok, či spôsobené zavinenie je v príčinnej súvislosti so smrťou, resp. či sa dalo smrti predísť. Nakoľko v danom prípade nebolo preukázané, že k úmrtiu pacientky došlo následkom protiprávneho konania žalovaného, teda existencia príčinnej súvislosti medzi úmrtím pacientky a protiprávnym konaním žalovaného nebola preukázaná, navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP) a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, resp. predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie dovolaním napadnúť (úspešne). Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8.1. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.2. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Žalobcovia v danom prípade vyvodzujú prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP.

10. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o

otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017). Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená, preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe.

11. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

12. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 27/2017, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, 7 Cdo 7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priechiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števcík M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

13. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

14. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za

pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie, čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu. Ten istý dôsledok má, ak dovolateľ odkáže na „skoršie“ rozhodnutie, ktoré sa však týka skutkovo a právne odlišnej právnej veci.

15. V danom prípade žalobcovia v dovolaní namietali, že odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v právnej otázke spočívajúcej v spôsobilosti dôkazného prostriedku - verejnej listiny, preukázať obsah toho, čo táto verejná listina potvrdzuje. Podľa ich názoru odvolací súd bez toho, aby bol preukázaný opak, považoval v konaní za nepreukázanú skutočnosť, ktorú potvrdzovala verejná listina - list o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí. Odvolací súd sa odklonil najmä od záverov vyjadrených najvyšším súdom v rozhodnutiach sp. zn. 1 Cdo 77/2009, 2 Cdo 191/2009, 2 Cdo 194/2011, 2 Cdo 311/2015, 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 4 Cdo 240/2010, 4 MCdo 12/2014 5 Cdo 265/2009, 5 Cdo 90/2016 a 5 MCdo 8/2008.

16. V predmetnej právnej veci dovolatelia namietajú odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v riešení právnej otázky, ktorá nebola riešená odvolacím súdom a od jej riešenia nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolateľmi nastolenú právnu otázku (spôsobilosť dôkazného prostriedku - verejnej listiny preukázať obsah toho, čo potvrdzuje za predpokladu, že nie je preukázaný opak) odvolací súd (rovnako tak súd prvej inštancie) vôbec neriešil, pretože takto nastolenú otázku dovolatelia v konaní pred súdom prvej inštancie a rovnako tak pred odvolacím súdom vôbec nenamietali (resp. nenastolili). Dovolatelia teda nevymedzili právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

17. Žalobcovia v dovolaní uviedli aj to, že tento ich mimoriadny opravný prostriedok je prípustný podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešenú označili otázku „či zodpovednosť poskytovateľov zdravotnej starostlivosti je zodpovednosťou podľa § 420 Občianskeho zákonníka alebo zodpovednosťou za prevádzkovú činnosť podľa § 420a Občianskeho zákonníka.“

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

18.1. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý

zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

19. V danom prípade, však dovolateľmi nastolenú právnu otázku (viď bod 17. rozhodnutia) odvolací súd a rovnako tak súd prvej inštancie vôbec neriešili, nakoľko takto nastolenú otázku dovolatelia v konaní pred súdom prvej inštancie a rovnako tak pred odvolacím súdom vôbec nenamietali (resp. nenastolili). Dovolatelia teda nevymedzili právnu otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

20. Dovolatelia taktiež namietali, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v posúdení otázky nárokov žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do ich práva na vedenie súkromného a rodinného života ako neopodstatnených, keďže uzavrel, že žalobcovia nepreukázali, že by smrťou B. K. došlo k takej závažnej ujme, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vzhľadom k tomu, že dovolatelia nevymedzili dovolacie otázky uvedené vyššie (v bodoch 15. a 17.) spôsobom relevantným podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, dovolací súd túto dovoláciu námietku (ktorá za daného stavu nemá vplyv na rozhodnutie vo veci) neriešil.

21. Z dôvodov vyššie uvedených najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom k tomu, že žalobcovia nevymedzujú právne otázky relevantné z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, teda dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom podľa § 432 CSP, dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

22. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.